Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

20. siječnja 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Područje slobode, sigurnosti i pravde – Politika useljavanja – Direktiva 2003/109/EZ – Članak 9. stavak 1. točka (c) – Gubitak statusa državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom – Izbivanje s područja Europske unije u razdoblju od dvanaest uzastopnih mjeseci – Prekid tog razdoblja izbivanja – Nezakoniti kratkotrajni boravci na području Unije”

U predmetu C-432/20,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Verwaltungsgericht Wien (Upravni sud u Beču, Austrija), odlukom od 28. kolovoza 2020., koju je Sud zaprimio 14. rujna 2020., u postupku

ZK,

uz sudjelovanje:

Landeshauptmann von Wien,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: A. Prechal (izvjestiteljica), predsjednica drugog vijeća, u svojstvu predsjednika trećeg vijeća, J. Passer, F. Biltgen, L. S. Rossi i N. Wahl, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Pikamäe,

tajnik: D. Dittert, načelnik odjela,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. srpnja 2021.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za osobu ZK, E. Drabek, *Rechtsanwalt*,

– za austrijsku vladu, A. Posch, J. Schmoll i C. Schweda, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, C. Cattabriga i H. Leupold, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 21. listopada 2021.,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim [boravkom] (SL 2004., L 16, str. 44.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 6., str. 41. i ispravak SL 2021., L 3, str. 41.).

2 Taj je zahtjev podnesen u okviru spora između osobe ZK i Landeshauptmanna von Wien (predsjednik vlade savezne zemlje Beč, Austrija) u pogledu činjenice da je potonje tijelo toj osobi odbilo produljiti boravišnu dozvolu za osobu s dugotrajnim boravkom.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2003/109

3 Uvodne izjave 2., 4., 6., 10. i 12. Direktive 2003/109 glase:

„(2) Na posebnom sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. Europsko vijeće zaključilo je da bi se pravni status državljana trećih zemalja trebao uskladiti sa statusom državljana država članica te da bi osobi koja je zakonito boravila u državi članici tijekom određenog razdoblja koje treba odrediti i koja ima boravišnu dozvolu za dugotrajni boravak trebalo u toj državi članici omogućiti skup ujednačenih prava koja su što je moguće sličnija onima koja imaju građani Europske unije.

[…]

(4) Integracija državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravkom u državama članicama ključni je element promicanja ekonomske i socijalne kohezije, temeljnog cilja [Europske z]ajednice koji je naveden u Ugovoru [o EZ-u].

[…]

(6) Glavni kriterij za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom trebalo bi biti trajanje boravka na državnom području države članice. Boravak bi trebao biti i zakonit i neprekinut kako bi se dokazalo da se osoba trajno nastanila u toj zemlji. Trebalo bi utvrditi odredbe za stupanj fleksibilnosti kako bi se u obzir mogle uzeti okolnosti u kojima bi osoba trebala privremeno napustiti državno područje.

[…]

(10) Trebalo bi utvrditi pravila kojima se uređuju postupci razmatranja zahtjeva za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom. Takvi postupci trebali bi biti učinkoviti i provedivi, uzimajući u obzir uobičajen obim poslova uprava država članica, te bi trebali biti transparentni i pravedni kako bi osobama na koje se odnose osigurali odgovarajuću pravnu sigurnost. Oni ne bi trebali predstavljati sredstvo kojim se otežava ostvarivanje prava na boravak.

[…]

(12) Radi uspostave stvarnog instrumenta za integraciju osoba s dugotrajnim boravkom u društvo u kojem žive, osobe s dugotrajnim boravkom trebale bi uživati jednaki tretman kao i državljani države članice u širokom opsegu ekonomskih i socijalnih pitanja, pod odgovarajućim uvjetima definiranim u ovoj Direktivi.”

4 Članak 1. te direktive određuje:

„Ova Direktiva utvrđuje:

(a) uvjete pod kojima država članica odobrava i ukida status osobe s dugotrajnim boravkom i njemu pripadajuća prava državljanima trećih zemalja koji zakonito borave na njezinu državnom području; i

(b) uvjete boravka za državljane trećih zemalja koji imaju status osobe s dugotrajnim boravkom, u državama članicama koje nisu odobrile taj status.”

5 Članak 2. navedene direktive, naslovljen „Definicije”, navodi:

„Za potrebe ove direktive:

[…]

(b) ‚osoba s dugotrajnim boravkom’ znači svaki državljanin treće zemlje koji ima status osobe s dugotrajnim boravkom kako je predviđeno člancima 4. do 7.;

[…]”

6 U skladu s člankom 4. iste direktive, naslovljenim „Trajanje boravka”:

„1. Države članice odobravaju status osobe s dugotrajnim boravkom državljanima trećih zemalja koji zakonito i neprekinuto borave na njezinu državnom području pet godina neposredno prije podnošenja odgovarajućeg zahtjeva.

[…]

3. Razdoblja izbivanja s državnog područja predmetne države članice ne prekidaju razdoblje iz stavka 1. i uzimaju se u obzir za njegov izračun ako su kraća od šest uzastopnih mjeseci i ne premašuju ukupno 10 mjeseci unutar razdoblja iz stavka 1.

[…]”

7 Članak 7. Direktive 2003/109, naslovljen „Stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom”, u stavku 1. određuje:

„Da bi stekao status osobe s dugotrajnim boravkom, državljanin treće zemlje podnosi zahtjev nadležnim tijelima države članice u kojoj boravi. […]”

8 Članak 8. te direktive, naslovljen „Boravišna dozvola [EU-a] za osobu s dugotrajnim boravkom”, predviđa:

„1. Status osobe s dugotrajnim boravkom stalan je podložno članku 9.

2. Države članice osobama s dugotrajnim boravkom izdaju boravišnu dozvolu [EU-a] za osobu s dugotrajnim boravkom. Dozvola vrijedi najmanje pet godina; ona se, na zahtjev prema potrebi, automatski obnavlja po isteku.

[…]”

9 Članak 9. te direktive, naslovljen „Ukidanje ili gubitak statusa”, određuje:

„1. Osobe s dugotrajnim boravkom nemaju pravo zadržati status osobe s dugotrajnim boravkom u sljedećim slučajevima:

[…]

(c) u slučaju izbivanja s područja [Unije] u razdoblju od 12 uzastopnih mjeseci.

2. Odstupajući od stavka 1. točke (c), države članice mogu predvidjeti da izbivanja duža od 12 uzastopnih mjeseci ili zbog posebnih ili izuzetnih razloga ne povlače za sobom ukidanje ili gubitak statusa.

[…]

5. S obzirom na slučajeve iz stavka 1. točke (c) i stavka 4., države članice koje su odobrile status predviđaju pojednostavljeni postupak za ponovno stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravkom […]”

10 Članak 11. Direktive 2003/109, naslovljen „Jednaki tretman”, navodi:

„1. Osobe s dugotrajnim boravkom uživaju jednaki tretman kao i državljani s obzirom na:

[…]

(b) obrazovanje i strukovno osposobljavanje, uključujući studentske stipendije u skladu s nacionalnim pravom;

[…]

(d) socijalno osiguranje, socijalnu pomoć i socijalnu zaštitu kako je definirano u nacionalnom pravu;

(e) porezne olakšice;

(f) pristup robi i uslugama i opskrbi robom i uslugama dostupnima javnosti te postupcima za rješavanje stambenog pitanja;

(g) slobode udruživanja i povezivanja te članstva u organizaciji koja zastupa radnike ili poslodavce ili svakoj organizaciji čiji članovi obavljaju određeno zanimanje, uključujući povlastice koje imaju od takvih organizacija, ne dovodeći u pitanje nacionalne odredbe o javnom poretku i javnoj sigurnosti;

[…]

2. Što se tiče odredaba stavka 1. točaka (b), (d), (e), (f) i (g), predmetna država članica može ograničiti jednaki tretman na slučajeve kada se prijavljeno ili uobičajeno mjesto boravka osobe s dugotrajnim boravkom, ili članova obitelji za koje ta osoba traži pogodnosti, nalazi na državnom području dotične države članice.

[…]"

Direktiva 2004/38/EZ

11 Članak 16. stavak 4. Direktive 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL 2004., L 158, str. 77.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 2., str. 42. i ispravak SL 2016., L 87, str. 36.) predviđa:

„Kada je pravo na stalni boravak jednom stečeno, može se izgubiti samo ako odsutnost iz države članice domaćina traje dulje od dvije uzastopne godine."

Austrijsko pravo

12 Relevantne odredbe nacionalnog prava nalaze se u Bundesgesetzu über die Niederlassung und den Aufenthalt in Österreich (Niederlassungs- und Aufenthaltsgesetz – NAG) (Zakon o nastanu i boravku) od 16. kolovoza 2005. (BGBl. I, 100/2005), u verziji koja se primjenjuje u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: NAG).

13 Članak 2. stavak 7. NAG-a tako glasi:

„Kratkotrajni boravci u tuzemstvu i inozemstvu, osobito u svrhu posjeta, ne prekidaju trajanje boravka ili nastanjenja potrebno za stjecanje ili gubitak prava na boravišnu dozvolu. […]"

14 Članak 20. NAG-a, naslovljen „Rok važenja boravišne dozvole", u stavcima 3. i 4. predviđa:

„(3) Nositelji boravišne dozvole ‚osoba s dugotrajnim boravkom – EU' […] u Austriji su stalno nastanjeni, neovisno o ograničenom roku važenja dokumenta koji odgovara toj boravišnoj dozvoli. Taj se dokument izdaje na razdoblje od pet godina i […] produžuje na zahtjev i nakon isteka […].

(4) Boravišna dozvola u skladu sa stavkom 3. prestaje važiti ako stranac izbiva s područja [Europskog gospodarskog prostora (EGP)] duže od dvanaest uzastopnih mjeseci. Zbog posebnih razloga koje je potrebno uzeti u obzir, poput ozbiljne bolesti, ispunjavanja socijalne obveze ili obavljanja službe usporedive s općom vojnom obvezom ili civilnom službom, stranac može izbivati s područja EGP-a do 24 mjeseca ako je o tome prethodno obavijestio nadležno tijelo. Ako postoji opravdani interes stranca, to tijelo na zahtjev utvrđuje da mu boravišna dozvola nije prestala važiti. Teret dokazivanja u vezi s boravkom na području EGP-a je na strancu.

[…]"

Glavni postupak i prethodna pitanja

15 Osoba ZK, kazahstanski državljanin, podnijela je 6. rujna 2018. zahtjev za produljenje svoje boravišne dozvole za osobu s dugotrajnim boravkom – EU predsjedniku vlade savezne zemlje Beč. On je odbio taj zahtjev odlukom od 9. srpnja 2019.

16 Osoba ZK protiv te je odluke 12. kolovoza 2019. podnijela tužbu sudu koji je uputio zahtjev.

17 Sud koji je uputio zahtjev ističe da, iako je nesporno da tužitelj iz glavnog postupka u razdoblju od kolovoza 2013. do kolovoza 2018. i nakon toga nikada nije boravio izvan područja Unije u razdoblju od dvanaest uzastopnih mjeseci ili dulje, također je nesporno da je on tijekom tog razdoblja na tom području boravio samo nekoliko dana godišnje. Tu je okolnost predsjednik vlade savezne zemlje Beč smatrao opravdanjem odbijanja produljenja boravišne dozvole za osobu s dugotrajnim boravkom – EU koje je zatražio tužitelj iz glavnog postupka.

18 Iz odluke kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da je tužitelj iz glavnog postupka sudu koji je uputio zahtjev podnio pravnu analizu stručne skupine Europske komisije za zakonite migracije, prema kojoj uvjet koji se odnosi na izbivanje s područja Unije, predviđen člankom 9. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2003/109, treba tumačiti usko, na način da jedino fizičko izbivanje s tog područja tijekom dvanaest uzastopnih mjeseci dovodi do gubitka statusa osobe s dugotrajnim boravkom na temelju te odredbe i da u tom pogledu nije bitno je li osoba s dugotrajnim boravkom u relevantnom razdoblju usto stvarno bila nastanjena ili je imala svoje uobičajeno boravište na tom području.

19 Sud koji je uputio zahtjev smatra da takva analiza, s kojom se on slaže, potkrepljuje argumentaciju tužitelja iz glavnog postupka. Naime, na temelju te analize čak i kratkotrajni boravci, odnosno, kao u ovom slučaju, boravci od samo nekoliko dana godišnje, bili bi dovoljni da se ne primijeni članak 9. stavak 1. točka (c) Direktive 2003/109, tako da bi tužitelj iz glavnog postupka zadržao svoj status osobe s dugotrajnim boravkom.

20 U tim je okolnostima Verwaltungsgericht Wien (Upravni sud u Beču) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Treba li članak 9. stavak 1. točku (c) Direktive [2003/109] tumačiti na način da svaki fizički boravak, ma koliko on kratak bio, državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom na području [Unije] u razdoblju od dvanaest uzastopnih mjeseci prema toj odredbi isključuje gubitak statusa državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom?

2. U slučaju niječnog odgovora Suda na prvo pitanje: koje kvalitativne i/ili kvantitativne zahtjeve moraju ispunjavati boravci na području [Unije] tijekom razdoblja od dvanaest uzastopnih mjeseci kako bi se isključio gubitak statusa državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom? Isključuju li boravci tijekom razdoblja od dvanaest uzastopnih mjeseci na području [Unije] gubitak statusa državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom samo ako su dotični državljani treće zemlje tijekom tog razdoblja svoje uobičajeno boravište ili svoje središte životnih interesa imali na području [Unije]?

3. Jesu li propisi u pravnim porecima država članica koji nalažu gubitak statusa državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom ako su takvi državljani treće zemlje tijekom razdoblja od dvanaest uzastopnih mjeseci boravili na području [Unije], ali na tom području nisu imali ni svoje uobičajeno boravište ni središte svojih životnih interesa, u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (c) Direktive [2003/109]?”

Postupak pred Sudom

21 Sud koji je uputio zahtjev zatražio je da se o zahtjevu za prethodnu odluku odluči u hitnom postupku, predviđenom u članku 107. Poslovnika Suda, pri čemu je, među ostalim, istaknuto da su tužitelj iz glavnog postupka, kao i njegova supruga i njihovo četvero maloljetne djece, posljednji put boravili u Ujedinjenoj Kraljevini na temelju boravišnih dozvola te države koje su valjane tijekom višegodišnjeg razdoblja. Međutim, tužitelj iz glavnog postupka želi se ponovno nastaniti u Austriji te želi da mu se pridruže članovi njegove obitelji u okviru postupka spajanja obitelji, pri čemu takav korak pretpostavlja, prema važećem nacionalnom propisu, da se najprije utvrdi da tužitelj iz glavnog postupka i dalje ima pravo na status osobe s dugotrajnim boravkom.

22 Dana 28. rujna 2020. treće vijeće Suda odlučilo je, na prijedlog suca izvjestitelja i nakon što je saslušalo nezavisnog odvjetnika, odbiti taj zahtjev, s obzirom na to da sud koji je uputio zahtjev ne iznosi dovoljno okolnosti na temelju kojih bi se moglo utvrditi da postoji hitnost za odlučivanje u ovom predmetu. Taj sud tako nije osobito naveo opasnost da će se na tužitelja iz glavnog postupka i članove njegove obitelji u Ujedinjenoj Kraljevini ili Austriji primijeniti mjere protjerivanja ni situaciju u kojoj bi bilo ugroženo poštovanje njihovih temeljnih prava, kao što je to pravo na obiteljski život.

O prethodnim pitanjima

23 Svojim trima pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti želi znati treba li članak 9. stavak 1. točku (c) Direktive 2003/109 tumačiti na način da je svaka fizička prisutnost osobe s dugotrajnim boravkom na području Unije tijekom dvanaest uzastopnih mjeseci, čak i ako takva prisutnost tijekom tog razdoblja ne prelazi ukupno trajanje od samo nekoliko dana, dostatna za sprečavanje toga da taj državljanin treće zemlje izgubi pravo na status osobe s dugotrajnim boravkom, na temelju te odredbe, ili, nasuprot tomu, tu odredbu treba tumačiti na način da dopušta državama članicama da zahtijevaju, kako bi se izbjegao takav gubitak, da dotični državljanin treće zemlje s dugotrajnim boravkom ispunjava dodatne uvjete, kao što je onaj da je tijekom barem dijela razdoblja od dvanaest uzastopnih mjeseci o kojem je riječ imao uobičajeno boravište ili središte svojih životnih interesa na navedenom području.

24 Najprije treba podsjetiti na to da, na temelju članka 4. stavka 1. Direktive 2003/109, države članice odobravaju status osobe s dugotrajnim boravkom državljanima trećih zemalja koji zakonito i neprekinuto borave na njezinu državnom području posljednjih pet godina. Taj se status ipak ne

stječe automatski. Naime, u skladu s člankom 7. stavkom 1. te direktive, državljanin dotične treće zemlje mora u tu svrhu podnijeti zahtjev nadležnim tijelima države članice u kojoj boravi i tom zahtjevu priložiti pisane dokaze kojima se dokazuje da ispunjava uvjete određene u člancima 4. i 5. navedene direktive. Ta osoba posebice mora, u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (a) te direktive, dokazati da ima sigurne i redovite izvore sredstava koji su dostatni za uzdržavanje nje same i članova njezine obitelji bez traženja naknade od sustava socijalne pomoći te države članice (presuda od 14. ožujka 2019., Y. Z. i dr. (Prijevara prilikom spajanja obitelji), C-557/17, EU:C:2019:203, t. 59.).

25 U ovom slučaju nesporno je da je tužitelj iz glavnog postupka, nakon što je stekao status osobe s dugotrajnim boravkom i nakon što mu je u Austriji izdana boravišna dozvola za osobu s dugotrajnim boravkom – EU, na temelju članka 8. stavka 2. Direktive 2003/109, tijekom razdoblja od kolovoza 2013. do kolovoza 2018. bio prisutan na području Unije samo nekoliko dana godišnje. S obzirom na tu okolnost, predsjednik vlade savezne zemlje Beč procijenio je da treba smatrati da je tužitelj tijekom tog razdoblja „izbivao” u smislu članka 9. stavka 1. točke (c) te direktive, pri čemu takvo izbivanje dovodi do gubitka prava osobe o kojoj je riječ na status osobe s dugotrajnim boravkom, te mu je, posljedično, odbio obnoviti boravišnu dozvolu koja potvrđuje taj status.

26 Stoga valja ispitati uvjete za primjenu potonje odredbe, a osobito onaj koji se odnosi na pojam „izbivanje”.

27 U tom pogledu, u skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (c) Direktive 2003/109, osobe s dugotrajnim boravkom gube pravo na status osobe s dugotrajnim boravkom u slučaju izbivanja s područja Unije tijekom razdoblja od 12 uzastopnih mjeseci.

28 Budući da ta odredba ne sadržava upućivanje na nacionalno pravo država članica, izraz „izbivanje” iz te odredbe treba shvatiti kao samostalan pojam prava Unije i tumačiti ga ujednačeno na cijelom njezinu području, neovisno o kvalifikacijama koje se koriste u državama članicama, uzimajući u obzir tekst te odredbe kao i njezin kontekst i ciljeve propisa kojeg je ona dio (vidjeti u tom smislu presudu od 3. listopada 2019., X (Osobe s dugotrajnim boravištem – Siguran, redovit i dostatan izvor sredstava), C-302/18, EU:C:2019:830, t. 26.).

29 Što se tiče, kao prvo, teksta članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive 2003/109, važno je istaknuti da se u velikom broju jezičnih verzija te direktive upotrebljava izraz koji je ekvivalentan pojmu „izbivanje” iz te odredbe. Pojam „izbivanje”, kako je naveden u toj odredbi i u skladu s njegovim uobičajenim smislom u svakodnevnom govoru, znači fizičku „neprisutnost” dotične osobe s dugotrajnim boravkom na području Unije. Stoga taj pojam upućuje na to da svaka fizička prisutnost osobe o kojoj je riječ na tom području može prekinuti takvo izbivanje.

30 Točno je da se, kao što to austrijska vlada tvrdi u potporu svojem tumačenju iste odredbe prema kojem treba zahtijevati da osoba o kojoj je riječ ima uobičajeno boravište ili središte svojih životnih interesa na području Unije, u verzijama članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive 2003/109 na njemačkom i nizozemskom jeziku umjesto riječi „izbivanje” koriste glagoli „*aufhalten*” i „*verblijven*”. Stoga se te verzije oslanjaju na činjenicu boravka ili ostanka na području Unije te bi mogle, ovisno o kontekstu, podrazumijevati trajniju prisutnost od fizičke prisutnosti bilo kojeg trajanja.

31 Međutim, takvo odstupanje, s jedne strane, ne isključuje mogućnost da ti izrazi također mogu upućivati na običnu fizičku neprisutnost i, s druge strane, treba se u svakom slučaju relativizirati, s obzirom na to da te jezične verzije članka 9. stavka 2. Direktive 2003/109 usto također upotrebljavaju izraze „*Awesenheit*” i „*afwezigheid*”, koji odgovaraju pojmu „izbivanje”.

32 Kao drugo, kad je riječ o kontekstu u kojem se nalazi članak 9. stavak 1. točka (c) Direktive 2003/109, valja istaknuti, kao prvo, da njezin članak 8. određuje da je status osobe s dugotrajnim boravkom stalan, „podložno članku 9.” te direktive. Stoga, s obzirom na to da je stalnost tog statusa opće pravilo, taj članak 9. treba tumačiti kao odstupanje i, slijedom toga, usko (vidjeti po analogiji, što se tiče članka 11. stavka 4. navedene direktive, presudu od 10. lipnja 2021., Land Oberösterreich (Potpora za stanovanje), C-94/20, EU:C:2021:477, t. 37.). Taj zahtjev protivan je širokom tumačenju navedenog članka 9., prema kojem sama fizička prisutnost osobe s dugotrajnim boravkom na području Unije nije dovoljna da bi se prekinulo izbivanje te osobe s tog područja.

33 Kao drugo, iz članka 4. Direktive 2003/109 proizlazi, među ostalim, da, u jezičnim verzijama te direktive navedenima u točki 29. ove presude, kada je namjera te direktive od osobe o kojoj je riječ zahtijevati da njezina prisutnost na dotičnom području nadilazi običnu fizičku prisutnost i ima određeno trajanje ili određenu stabilnost, ona to izričito pojašnjava koristeći se relevantnim izrazima. Tako članak 4. stavak 1. te direktive u navedenim verzijama koristi izraz koji odgovara glagolu „boraviti” i pojašnjava da osoba o kojoj je riječ mora, na temelju te odredbe, boraviti na državnom području države članice o kojoj je riječ zakonito i neprekinuto pet godina neposredno prije podnošenja svojeg zahtjeva, osim razdoblja izbivanja koja su dopuštena na temelju članka 4. stavka 3. navedene direktive.

34 Međutim, takva pojašnjenja ne postoje u članku 9. stavku 1. točki (c) Direktive 2003/109, kojim se samo određuje razdoblje izbivanja s područja Unije koje dovodi do gubitka prava na status osobe s dugotrajnim boravkom. U toj se odredbi, među ostalim, ne navodi da, kako bi se moglo prekinuti to izbivanje, prisutnost osobe o kojoj je riječ na tom državnom području mora imati određeno trajanje ili određenu stabilnost poput one koja odgovara činjenici da osoba o kojoj je riječ ima uobičajeno boravište ili središte svojih životnih interesa na tom području, suprotno onomu što tvrdi austrijska vlada. Osim toga, navedenom se odredbom ne propisuju ni drugi uvjeti u pogledu trajanja ili prirode te prisutnosti, a koji se odnose, među ostalim, na postojanje „stvarne i autentične veze” u pogledu istog područja, kao što je činjenica da osoba o kojoj je riječ u predmetnoj državi članici ima članove svoje obitelji ili imovinu, suprotno onomu što tvrdi Komisija.

35 Ispitivanje konteksta u kojem se nalazi članak 9. stavak 1. točka (c) Direktive 2003/109 stoga potvrđuje tumačenje koje proizlazi iz teksta te odredbe.

36 Kao treće i posljednje, kad je riječ o cilju koji se želi postići Direktivom 2003/109, kao prvo, iz njezinih uvodnih izjava 2., 4., 6. i 12. proizlazi da joj je glavna svrha osigurati integraciju državljanima trećih zemalja koji su zakonito stekli dugotrajno boravište u državama članicama te, u tu svrhu, uskladiti prava tih državljana trećih zemalja s onima koja uživaju građani Unije, među ostalim, uvođenjem jednakog tretmana prema njima u širokom rasponu gospodarskih i socijalnih područja (presuda od 14. ožujka 2019., Y. Z. i dr. (Prijevara prilikom spajanja obitelji), C-557/17, EU:C:2019:203, t. 63.). Kako bi navedeni državljani trećih zemalja mogli ostvariti prava predviđena tom direktivom, na temelju članka 4. stavka 1. te direktive dodjeljuje im se status osobe s dugotrajnim boravkom.

37 Takav cilj potvrđuje tumačenje članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive 2003/109 prema kojem su ti državljani trećih zemalja, koji su trajanjem svojeg boravka na državnom području dotične države članice već pružili dokaz o svojem trajnom nastanjenju u toj državi članici, načelno slobodni, poput građana Unije, kretati se i boraviti, i tijekom duljih razdoblja, izvan područja Unije, kao i da to samo po sebi ne uzrokuje gubitak statusa osobe s dugotrajnim boravkom, pod uvjetom da ne izbivaju s tog područja tijekom cijelog razdoblja od dvanaest uzastopnih mjeseci koje je navedeno u toj odredbi.

38 Kao drugo, iz uvodne izjave 10. Direktive 2003/109 proizlazi da je zakonodavac Unije namjeravao postići cilj naveden u točki 36. ove presude pružanjem dotičnim osobama, u okviru postupovnih pravila kojima se uređuje ispitivanje zahtjeva za stjecanje tog statusa, odgovarajuću pravnu sigurnost. Međutim, važnost koja se tako daje načelu pravne sigurnosti u pogledu stjecanja navedenog statusa mora nužno vrijediti i za njegov gubitak, s obzirom na to da taj gubitak dovodi do poništavanja tog stjecanja, kao što je to, uostalom, potvrđeno u pripremnim aktima Direktive 2003/109, u kojima je naglašeno da „status osobe s dugotrajnim boravkom mora svojem nositelju osigurati maksimalnu pravnu sigurnost”, „[r]azlozi koji opravdavaju njegovo ukidanje [moraju biti] iscrpno navedeni i ograničeni” (vidjeti Prijedlog direktive Vijeća o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravkom (COM(2001) 127 *final*).

39 U tom pogledu, načelo pravne sigurnosti, koje je jedno od općih načela prava Unije, osobito zahtijeva da su pravna pravila jasna, precizna i predvidljiva u svojim učincima (presuda od 13. veljače 2019., Human Operator, C-434/17, EU:C:2019:112, t. 34. i navedena sudska praksa).

40 Upravo, tumačenje članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive 2003/109 na način da svaka fizička prisutnost osobe o kojoj je riječ na području Unije može prekinuti njezino izbivanje i posljedično izbjeći gubitak statusa osobe s dugotrajnim boravkom na temelju te odredbe čini zadržavanje tog statusa ovisnim o jasnom, preciznom i predvidljivom kriteriju koji se odnosi na običan objektivni događaj, na način da će takvo tumačenje najvjerojatnije osobama o kojima je riječ osigurati odgovarajuću pravnu sigurnost.

41 Kao treće, što se tiče, konkretnije, svrhe članka 9. stavka 1. točke (c) te direktive, valja smatrati da se tom odredbom nastoji izbjeći da državljani trećih zemalja koji se nalaze u okolnostima u kojima zadržavanje tog statusa više nema nikakvu korist za ostvarenje cilja navedenog u točki 36. ove presude ne nastave koristiti status osobe s dugotrajnim boravkom i s njime povezana prava.

42 U tom pogledu Sud je presudio, što se tiče članka 16. stavka 4. Direktive 2004/38, da se ta odredba odnosi na gubitak prava na stalni boravak građanina Unije zbog izbivanja u trajanju duljem od dvije uzastopne godine iz države članice domaćina i da je takva mjera opravdana činjenicom da je nakon takvog izbivanja veza s državom članicom domaćinom oslabjela (presuda od 21. srpnja 2011., Dias, C-325/09, EU:C:2011:498, t. 59.).

43 Iako se direktive 2003/109 i 2004/38 međusobno razlikuju po svojim predmetima i ciljevima, ostaje činjenica, kao što je to nezavisni odvjetnik također u biti istaknuo u točkama 40. do 43. svojeg mišljenja, da se odredbe tih direktiva mogu komparativno analizirati i, ovisno o slučaju, biti predmet sličnih tumačenja, što je osobito opravdano u slučaju članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive 2004/38 i članka 16. stavka 4. Direktive 2004/38, koji se temelje na istoj logici.

44 Iz toga proizlazi da se, ne dovodeći u pitanje mogućnost iz članka 9. stavka 2. Direktive 2003/109, stavak 1. točka (c) tog članka odnosi, u konačnici, na gubitak prava na status osobe s dugotrajnim boravkom u situacijama u kojima je povezanost koju je nositelj tog prava prethodno imao s područjem Unije oslabjela. Međutim, to je slučaj, u skladu s tom odredbom, samo nakon izbivanja s tog područja u razdoblju od dvanaest uzastopnih mjeseci.

45 Slijedom toga, posebna svrha članka 9. stavka 1. točke (c) Direktive 2003/109 ide u prilog tumačenju te odredbe prema kojem je za sprečavanje gubitka prava na status osobe s dugotrajnim boravkom dovoljno da dotični državljanin treće zemlje s dugotrajnim boravkom bude prisutan tijekom razdoblja od dvanaest uzastopnih mjeseci nakon početka njegova izbivanja na području Unije, čak i ako takva prisutnost ne prelazi nekoliko dana.

46 S obzirom na navedeno, situaciju državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom koji provodi nekoliko dana godišnje na području Unije i stoga nije izbivao u razdoblju od 12 uzastopnih mjeseci treba razlikovati od situacije u kojoj postoje indicije prema kojima je takav državljanin treće zemlje počinio zlouporabu prava. U ovom slučaju u spisu kojim Sud raspolaže ne navodi se nijedan element na temelju kojeg bi se moglo zaključiti da postoji takva zlouporaba prava.

47 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da članak 9. stavak 1. točku (c) Direktive 2003/109 treba tumačiti na način da je svaka fizička prisutnost državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom na području Unije tijekom dvanaest uzastopnih mjeseci, čak i ako takva prisutnost tijekom tog razdoblja ne prelazi ukupno trajanje od samo nekoliko dana, dostatna za sprečavanje toga da taj državljanin treće zemlje izgubi pravo na status osobe s dugotrajnim boravkom, na temelju te odredbe.

Troškovi

48 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 9. stavak 1. točku (c) Direktive Vijeća 2003/109/EZ od 25. studenoga 2003. o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravkom treba tumačiti na način da je svaka fizička prisutnost državljanina treće zemlje s dugotrajnim boravkom na području Europske unije tijekom dvanaest uzastopnih mjeseci, čak i ako takva prisutnost tijekom tog razdoblja ne prelazi ukupno trajanje od samo nekoliko dana, dostatna za sprečavanje toga da taj državljanin treće zemlje izgubi pravo na status osobe s dugotrajnim boravkom, na temelju te odredbe.

Potpisi